

JESAJA BERLINS. DZĪVE.

Jesaja Berlins dzimis Rīgā 1909. gada 6. jūnijā kā vienīgais bērns bagāta tirgotāja ģimenē. Pirmā pasaules kara vētras 1915. gadā piespieda viņa ģimeni atstāt Rīgu un doties uz Andreapoli, bet vēlāk uz Petrogradu. Taču nemieri viņus panāca arī Krievijā: 1917. gadā viņi piedzīvoja gan Februāra, gan Oktobra revolūciju, kā arī padomju varas sākumu. Lai arī sākotnēji Jesajas vecākiem šie pavērsieni pat simpātizēja, pamazām viņus sāka nomākt jaunā padomju režīma patvaļa un varmācība. Vardarbības akti, kādiem viņš dažkārt Petrogradā bija liecinieks, atstāja neizdzēšamu iespaidu uz zēnu, kuram jau piemita asa uztvere (būdams brīnumbērns, viņš jau 10 gadu vecumā izlasīja Tolstoja *Annu Kareņinu* un *Karu un mieru*).

Padomju represiju iespaidā Jesaja ar vecākiem 1920. gadā nolēma atgriezties Rīgā. Tomēr, kad Jesaja jau bija sasniedzis 11 gadu vecumu, tika nolemts pārcelties uz Londonu. Anglija ar savu liberālisma un iecietības ētosu atstāja dziļu iespaidu uz Jesajas intelektuālo attīstību. Skolā viņam bija izcilas sekmes, un ar laiku viņš tika uzņemts britu izglītības sirdī – Oksfordas universitātē. Būdama ezotērisks un nereti mulsinošs, Oksforda veidoja Berlins tālāko intelektuālo dzīvi, vēlāk piešķirot viņam vislielāko privilēģiju: ar lieliskiem panākumiem beidzis studijas. Berlins tika uzņemts All Souls koledžā, un viņa izraudzīšana izpelnījās lielu britu sabiedrības ievērību. Būdams asprātīgs un prasmīgs sarunu biedrs, viņš drīz vien kļuva par populāru viesi britu augstās sabiedrības prestižākajās aprindās – Berlins bija kā gudro, tā vareno un skaisto favorīts.

Kaut gan ar Oksfordu saistīta Berlina mūža lielākā daļa, nozīmīgus laika posmus viņš pavadīja arī citviet: Otrā pasaules kara laikā viņš sāka strādāt Britu informācijas dienestā Ņujorkā un vēlāk kļuva par Lielbritānijas vēstniecības pirmo sekretāru Vašingtonā, kur viņam bija vitāli svarīga loma informācijas apmaiņā starp abām lielajām sabiedrotajām. Ziņojumus par Amerikas politiku un sabiedrisko domu, pilnus ar vērtīgām atziņām, ko palīdzēja gūt viņa izcilā prasme saprasties ar sabiedrības gudrajiem un varenajiem, kāri lasīja visa britu vadība, Vinstonu Čērčilu ieskaitot.

Pēc tam, kad bija beidzies karš ar Vāciju, kura laikā visi Rīgā palikušie Berlinu radnieki gāja bojā nacistiskajā terorā, Jesaja neilgu laiku palika darbā Lielbritānijas Ārlietu ministrijā un strādāja Lielbritānijas vēstniecībā Maskavā. Palīdzēdams Rietumiem labāk izprast Staļina Padomju Savienību, arī viņš pats guva nozīmīgu pieredzi, sevišķi saskarē ar izdzīvojušajiem, nomāktajiem krievu intelekta pārstāvjiem. Līdz dziļai naktij ilgusī tikšanās ar dzejnieci Annu Ahmatovu 1945. gada novembrī abiem izrādījās emocionāli un garīgi dziļš pārdzīvojums.

Berlins palika diplomāta amatā, bet nolēma atgriezties pie sava akadēmiskā darba. Sākot ar 1946. gadu, viņš rakstīja un lasīja lekcijas Oksfordā, Londonā un vadošajās Amerikas universitātēs, vairākās iegūdams profesūru. 1956. gadā viņš apprecējās ar francūzieti Alīnu Albānu (dzimusi Ginzbūra), ar kuru kopā pavadīja visu atlikušo mūžu. No 1957. līdz 1967. gadam Berlins vadīja prestižo Šišela sociālās un politiskās teorijas katedru Oksfordā, un 1966. gadā viņam tika piedāvāts Volfsona koledžas prezidenta amats – tā bija jauna Oksfordas universitātes koledža, vēl veidošanas procesā. Viņa turpmāko gadu neatlaidīgie pūliņi piesaistīt atbalstu un sponsorus Volfsona koledžai bija gandrīz vienīgais noteicošais faktors, kas ļāva tai attīstīties par to būtiski nozīmīgo institūciju, kāda tā ir šodien – institūciju, kam saskaņā ar Berlina vēlmēm raksturīgs egalitārisma un koleģialitātes gars, kādu neatrast citur Oksfordas „ziloukaula tornī”.

Kad Berlins 1975. gadā no universitātes beidzot aizgāja pensijā, viņš jau bija nominēts kā Britu akadēmijas prezidents – šajā amatā viņš sabija līdz 1978. gadam. Akadēmiskajām un sociālajām interesēm viņš nepaguris turpināja nodoties visu atlikušo mūžu. Jesaja Berlins nomira 1997. gadā Oksfordā 88 gadu vecumā pēc īsas slimības. „Pret nāvi man nekas nav pretī,” viņš reiz sacīja, „taču, miršana gan ir nepatīkama. Es pret to iebilstu. Man labāk patīktu, ja tās nebūtu... Esmu traki ziņkārīgs. Man gribētos dzīvot mūžīgi.”